

W numerze m. in. :

- Rozmaitości s.2*
- Sprawozdanie z posiedzenia Senatu s. 3*
- Inauguracja roku akademickiego s. 4 - 7*
- Realia finansowania nauki - wywiad s. 8*
- Program naukowy NATO s. 9*
- Nasi ludzie za oceanem s. 9*

Przyzmat

Pismo informacyjne Politechniki Wrocławskiej

Nr 36

październik 1994

“Witam Was wszystkich bardzo serdecznie na tej najbardziej akademickiej ze wszystkich akademickich uroczystości, jaką jest INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO... Najserdeczniej witam tych, którzy są wśród nas po raz pierwszy: studentów rozpoczynających naukę na naszej Uczelni. Dla Was ten dzień jest szczególnie ważny. Otwiera nowy rozdział Waszego życia, a od tego, jak go zapiszecie, będą zależeć Wasze losy.” - powiedział Jego Magnificencja Rektor Andrzej Wiszniewski.

R O Z M A I T O Ś C I

BETTINA BIEN GREAVES

Jak pisaliśmy w poprzednim numerze w dniach 27 i 28 września przebywała we Wrocławiu pani Bettina Bien Greaves reprezentująca The Foundation for Economic Education. Wygłosiła ona wykład "How to promote economic development and how to discourage it". Miała też seminarium na Wydziale Informatyki i Zarządzania.

Główną intencją pani Greaves było przekonanie słuchaczy, że do skutecznego działania gospodarczego przynoszącego korzyści materialne społeczeństwu potrzebna jest względna (nic nie jest absolutne) wolność, swoboda działania i prywatna własność zagwarantowana przepisami prawa. Społeczeństwo jest najbardziej produktywnie, gdy żyje w warunkach wolnego rynku. Preferencje dla jednej grupy społecznej, choćby wprowadzone w imię najszlachetniejszych ideałów, zaszkość zarówno tej grupie, jak i całości gospodarki.

Gospodarka opiera się na wymianie, która jest naturalnym skutkiem różnic między ludźmi. Zróżnicowanie jest w tym sensie naszą szansą. Wzmacniamy je przez osiąganie specjalizacji. Inżynierowie zdobywający unikalną wiedzę mogą stawać się motorami przemian w kierunku gospodarki rynkowej.

Pani Greaves przypomniała polemikę, jaką prowadził jej mistrz, prof. Ludwig von Mises z Oskarem Lange na temat szans stworzenia ekonomii rynkowej. Zdaniem von Misesa gospodarka odgórnie sterowana nie jest w stanie wyeliminować skutków błędnych decyzji gospodarczych, a przez to jest skazana na zagładę. Oskar Lange nie mógł znaleźć prawidłowej odpowiedzi na zarzut Von Misesa i stwierdził: "**Communists should build a statue of professor Mises, because he pointed out the problem we should answer.**"

Choć historia dość szybko przyznała rację von Misesowi, wrocławska Akademia Ekonomiczna nosi wciąż imię Oskara Langego. Czy słusznie?

CIEKAWA KONFERENCJA

W dniach 19-21 października odbędzie się XVII Krajowa Konferencja Teorii Obwodów i Układów Elektronicznych zorganizowana tym razem przez Zakład Teorii Obwodów Telekomunikacji i Akustyki PWr. pod auspicjami Sekcji Sygnałów, Układów i Systemów Elektronicznych Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN, Polskiej Sekcji IEEE oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Spotkaniu patronuje JM Rektor Politechniki Wrocławskiej.

Konferencje TOiUE mają już dziewiętnastoletnią tradycję. Jest poświęcona przede wszystkim prezentacji osiągnięć polskich naukowców w dziedzinie teorii obwodów, układów elektronicznych i przetwarzania sygnałów. Ma służyć również jako forum wzajemnego poznania się osób działających w tych samych lub pokrewnych dziedzinach.

Konferencja odbędzie się w pięknie położonym ośrodku wypoczynkowym SANA w Polanicy Zdroju.

Przewidziano 77 referatów i 37 plakatów.

W PRZEDSTAWICIELSTWIE

Uczelniana Komisja Wyborcza Przedstawicielstwa Pracowniczego PWr podaje do wiadomości wyniki wyborów na Przewodniczącego Koła Emerytów i Rencistów PWr.

Przewodniczącym Koła Emerytów i Rencistów PWr na kadencję 1994/97 został pan doc. dr inż. **Bogusław Bałaziński**, wymaganą większością głosów.

W dniu 26.09.94 na zebraniu plenarnym Przedstawicielstwa Pracowniczego wybrano jego prze-

wodniczącego i wiceprzewodniczącego.

Przewodniczącym Przedstawicielstwa Pracowniczego PWr został pan mgr **Jerzy Borowiec** z I-28, wiceprzewodniczącym na kadencję 1994/97 został pan dr **Henryk Wolniewicz** z I-9.

Składy osobowe Zespołów Problemowych Przedstawicielstwa Pracowniczego PWr. zostaną zatwierdzone na nadzwyczajnym zebraniu plenarnym w dn. 13.10.94 r. i zostaną podane do wiadomości w terminie późniejszym.

60 LAT MINEŁO

Ciasno było tego dnia w Sali Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego, bardzo licznie bowiem przybyli na jubileusz 60. lecia urodzin Rektora U.Wr. **prof. Wojciecha Wrzesińskiego** w dniu 7 października br. przedstawiciele "cechu historyków", władz Miasta i Województwa, licznych uczelni z bliska i z daleka, instytutów naukowych i towarzystw, współpracownicy, uczniowie i przyjaciele.

Dostojny Jubilat w towarzystwie Małżonki przez przeszło godzinę, z uwagą i – pewnie – ze wzruszeniem, słuchał życzeń, gratulacji, wyrazów szacunku i uznania, wdzięczności i hołdu od tych, którzy przynieśli mu w darze oprócz słów, piękne, okazałe bukiety kwiatów i inne upominki. Ci, co z przyczyn od nich niezależnych, przybyć nie mogli, przysłali telegramy, bądź listy gratulacyjne. Jako pierwszy odczytano list od wicepremiera, Ministra Edukacji Narodowej, **prof. Aleksandra Łuczaka**.

Mówcy – mając zapewne na uwadze, iż zebrani słuchają ich na stojąco – nie przedłużali zanadto swoich wystąpień. Nie obyło się jednak bez podsumowań osiągnięć i dorobku Jubilata. Ponad 400 prac naukowych, 300 magistrów, przeszło 30 doktorów – te liczby mówią same za siebie. Podkreślano jego niesamowitą energię i optymizm, którym zarażał swoich uczniów i współpracowników, zasługi jako uczonego i jako rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Na koniec głos zabrał sam Jubilat. "Przekonałście mnie Państwo, że jestem historykiem" – podsumował i sięgnął do wspomnień i tych najdawniejszych z samego początku naukowej drogi, przez dalsze lata. Za szczególnie ważny w swoim życiu uznał okres stanu wojennego i nawiązanie wówczas, trwającej do dziś przyjaźni i współpracy z **prof. Andrzejem Wiszniewskim**, rektorem Politechniki Wrocławskiej, którego – w związku z wyjazdem z Wrocławia – reprezentowała na uroczystości Dyrektor Gabinetu Rektora, **dr Małgorzata Pawłowska** z pięknym bukietem pąsowych róż. Ci, którzy nie chcieli zabrać głosu publicznie, ustawili się w długiej kolejce, by złożyć Jubilatowi gratulacje i życzenia.

(mwj)

POSIEDZENIE SEJMOWEJ KOMISJI EDUKACJI, NAUK I POSTĘPU TECHNICZNEGO

Kondycji szkolnictwa wyższego i perspektywom jego rozwoju poświęcone było dwudniowe wyjazdowe posiedzenie Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Postępu Technicznego w Krakowie. Przedstawiciele tamtejszych uczelni deklarowali absolutną niemożność działania w dotychczasowych warunkach finansowych. Zarówno baza materialna jak rosnąca liczba studentów wymagają zwiększenia dotacji. Uczelnie nie są w stanie finansować budów ani remontów bibliotek. Przestrzegano przed zagrożeniami wynikającymi przede wszystkim z braku pieniędzy, a w konsekwencji - z braku kandydatów na nauczycieli akademickich. Obecnie na 1 nauczyciela przypada ok. 17 studentów, co jest już granicą wydolności. Maleje jednocześnie przypadająca na jednego studenta pomoc materialna: w ubiegłym roku była ona o połowę niższa niż przed trzema laty.

PROJEKTY LEGISLACYJNE MEN

MEN deklaruje, że do końca roku przedstawi Sejmowi projekt uchwały o szkolnictwie wyższym zawodowym i podkreśla, "że przełamano już uprzedzenia społeczności akademickiej przed utworzeniem tego typu szkół". Ministerstwo proponuje siedmiosemestralne studia, które poprawiłyby procentowy wskaźnik osób kończących wyższe studia. Dotychczasowe wyniki (12,9%) plasują nas poza pierwszą pięćdziesiątką państw świata.

Małe szkoły wyższe mają być lokalizowane w mniejszych ośrodkach, realizować programy elastycznie dopasowywane do potrzeb rynku pracy, a przy tym korzystać ze współfinansowania przez samorządy lokalne.

CBOS O EDUKACJI

CBOS opublikował wyniki sondażu na temat odpłatności za edukację. Dane te mówią, że zdaniem 90% obywateli nauczanie w szkole podstawowej powinno być bezpłatne. W odniesieniu do innych typów szkół ten odsetek maleje. Potrzebę bezpłatnych szkół wyższych widzi jedynie 39% respondentów. Na częściową odpłatność studiów godzi się około połowy ankietowanych, a ok. 7% jest zdania, że studia powinny być całkowicie odpłatne. Chyba to i tak postęp.

NA ANTRESOLI

Na antresoli w Gmachu Głównym otwarto wystawę 80 tytułów wydanych przez Oficynę Wydawniczą PWr. Wystawie towarzyszy kiermasz skryptów, które można nabyć po przystępnych cenach. W otwarciu wystawy, oprócz przedstawicieli władz Uczelni, obecni byli reprezentanci akademickich wydawnictw Uniwersytetu Wrocławskiego i Akademii Rolniczej.

NADUŻYCIA BĘDĄ ŚCIGANE

Kierownicy jednostek organizacyjnych Uczelni otrzymali od JM Rektora pismo, z którym mają zapoznać do końca miesiąca wszystkich podległych im pracowników. **Pismo dotyczy przypadków nadużycia nazwy lub bazy materialnej Politechniki Wrocławskiej i nielegalnego wykorzystywania pracy i dorobku intelektualnego osób tu zatrudnionych.** Ponieważ sprawy te są uregulowane obowiązującą od października 1993 r. ustawą o nieuczciwej konkurencji, stwierdza się w piśmie, że:

1. wobec wszystkich podmiotów gosp., które bezprawnie wykorzystują obiekty Politechniki Wrocławskiej do prowadzenia w nich działalności gospodarczej - zostaną wszczęte kroki prawne w celu wyegzekwowania opłat za dotychczasowe bezumowne korzystanie z obiektów i pomieszczeń Politechniki Wr.,

2. wobec każdego podmiotu gosp., który bezprawnie wykorzystuje nazwę Politechniki, informacje stanowiące tajemnicę handlową lub naukową Uczelni, wyposażenie jej obiektów i wykorzystanie jej pracowników do celów prowadzonej działalności gospodarczej - zostaną wszczęte kroki w celu ustalenia odpowiedzialności cywilnej i karnej tego podmiotu określone w ustawie z 16.04.93 o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47/93, poz. 211),

3. wobec pracowników Politechniki Wrocławskiej, którzy przekazują informacje, mogące stanowić tajemnicę handlową lub naukową Uczelni albo umożliwiają skorzystanie z takiej informacji oraz wobec pracowników, którzy umożliwiają korzystanie z pomieszczeń i wyposażenia stanowiących własność Politechniki Wrocławskiej, zostaną zastosowane sankcje określone w Kodeksie Pracy, Ustawie o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65/90, poz. 385) i innych aktach prawnych.

Z S E N A T U

XII POSIEDZENIE SENATU (29. 09. 94)

• Posiedzenie rozpoczęło się wręczeniem dorocznego nagród Senatowi za osiągnięcia w nauczaniu. (Lista nagrodzonych została zamieszczona w numerze 35 "Pryzmatu"). W imieniu wyróżnionych osób przemówił **prof. Zdzisław Teresiak**.

• **Prof. Czesław Ryll - Nardzewski** przedstawił recenzję dorobku naukowego profesora dra hab. Kazimierza Urbanika z Uniwersytetu Wrocławskiego. Została ona opracowana w związku z przygotowaniem do nadania **prof. Urbanikowi** tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego. Senat zatwierdził przedstawioną opinię (50:0:0).

Dziekan Wydz. Chemicznego **M. Soroka** przedstawił kandydaturę **prof. M. Rutkowskiego** do nagrody Prezesa Rady Ministrów. Omówił bogaty dorobek naukowy i wdrożeńowy kandydata. Jednocześnie określił jako niestosowną procedurę zmuszającą pracownika naukowego do występowania z wnioskiem dla siebie samego. **Prof. H. Hawrylak**, przewodniczący Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadry Naukowej przekazał pozytywną opinię Komisji opartą również na recenzjach **prof. dra hab. inż. Kazimierza Frączka** z OBR Przemysłu Rafineryjnego w Płocku i **prof. dra hab. inż. Jerzego Kramarza** z Politechniki Krakowskiej. Senat przychylił się do wniosku (46:2:2).

• Dziekan Wydz. Elektroniki **A. Mulak** zgłosił wniosek o nadanie budynkowi C-5 imienia **profesora M. Suskiego**. Jest to druga (obok starań o nadanie imienia Profesora Mariana Suskiego wytyczanej obecnie ulicy) inicjatywa uczczenia jego pamięci. **Prof. M. Piekarski** przypomniał, że **Prof. Suski** był seniorem budowy budynków C1 do C5. Senat zatwierdził ten wniosek (48:0:0).

• Jak co roku, Senat otrzymał sprawozdanie z działalności finansowej Uczelni w 1993 roku. Zostało ono przygotowane przez panią **Kwestor Celinę Palczak**.

Z analizy zamieszczonych danych wynika, że zatrudnienie na Politechnice jest ustabilizowane. Minimalnej, naturalnej tendencji malejącej towarzyszy wzrost liczby nauczycieli akademickich. Obecnie jest ich 1807. Udział nauczycieli akad. w całej społeczności wzrósł do 40%. Trzeba tu dodać, że ilość etatów nauczycielskich byłaby jeszcze większa, gdyby nie liczne nadgodziny. Gdyby płace za nadgodziny przeliczyć na etaty, otrzymalibyśmy ich ok. 750!

Inną ciekawą informacją jest koszt kształcenia na Politechnice Wrocławskiej. Ponieważ liczba studentów jest zmienna, wielkość ta waha się, ale wynosi ok. 33 mln zł (z remontami: 37 mln zł). Jest to kwota porównywalna z nakładami na kształcenie studenta w Portugalii czy Hiszpanii (tam: \$2000).

Optymistyczne są dane mówiące o działalności wydawniczej Oficyny PWr.: koszt 1 arkusza wyd. spadł, mimo inflacji, do 4142 tys. zł.

Z tabeli przedstawiającej dochody uzyskiwane z prac badawczych i usługowych wynika niezbyt przyjemny wniosek, że zyski z umów zewnętrznych z bezpośrednimi podmiotami gospodarczymi (tj. ze zleceń z przemysłu) pozostaje na poziomie 27%.

Sprzedaż w stosunku do 1992 roku wzrosła tylko o 16%, a więc poniżej poziomu inflacji.

Z zestawienia przychodów wynika, że większość dochodów (691 mld zł) pochodzi z dotacji MEN. Dotacja KBN wynosi 116 mld zł. Z przemysłu uzyskaliśmy tylko 63 mld zł., czyli tyle, ile z "ope-

racji finansowych" (tj. z oprocentowania kont bankowych).

Zestawienie pozwala też analizować zmiany liczby pracowników. Niepokojący jest spadek liczby profesorów tytularnych. Grozi to obniżeniem dotacji budżetowej, gdyż przy jej naliczaniu uwzględnia się odpowiedni wskaźnik.

Wydziały starają się odbudować kadrę asystentów. Mimo tych wysiłków średnia wieku rośnie i wynosi obecnie 45,5 roku. W związku z dużą pulą nadgodzin, liczba studentów przypadających na 1 pracownika naukowo-dydaktycznego i dydaktycznego wynosi już 7,1. W dyskusji **dr hab. M. Soroka** przypomniał swój pogląd, że jedynym rozwiązaniem problemów dydaktyki jest prywatyzacja. Choć student nie jest w stanie zapłacić za zajęcia z własnej kieszeni, mógłby mieć wpływ na podział dotacji ministerialnej, np. za pośrednictwem Samorządu. Wyraził też opinię, że stosowany obecnie system rozliczania pensum sprawdzał się dzięki temu, że dotyczył młodszych roczników studentów, nie objętych specjalizacją. Teraz instytuty nie będą w stanie podać zajęciom specjalizacyjnym.

Dr M. Ciurla zaproponował, by przedstawione materiały stały się podstawą analizy przy planowaniu celowości poszczególnych zadań.

Dr M. Michalewska zajęła się sprawami socjalno - bytowymi, a zwłaszcza wielkością odpisu na fundusz mieszkaniowy i faktem, że studenci zrezygnowali z własnej stołówki.

Prof. K. Czaplinski zwrócił uwagę, że przychody z drobnych zleceń wzrosłyby, gdyby zmalały narzuty uczelni. Sprawdzono to na uczelniach krakowskich: obniżenie narzutu do 10% ograniczyło od wpływ zleceń do małych spółek, które często realizowały je na sprzęcie uczelnianym. **JM Rektor** wyjaśnił, że Uczelnia nie może zrezygnować z 15% narzutu kosztów ogólnych, natomiast obniżanie narzutu przez wydziały zależy od ich decyzji; mogą je nawet zredukować do zera.

Prof. P. Kafarski zauważył, że z przytoczonych danych wynika utrzymująca się mała ilość publikacji: 1,1 na osobę. Pani **prof. L. Kucharska** powiedziała, że część z nich ma niski poziom, a przygotowywane są na lokalne konferencje, których ilość rośnie (nie zawsze wraz z jakością).

Dyr. Adm. A. Kaczkowski, pytany o wzrost kosztów remontów, wyjaśnił, że dotąd rozliczano większą wydatków w ramach "kosztów ogólnych". Duże obciążenia ponosi też Uczelnia z tytułu utrzymania budynków mieszkalnych. Ze względu na przepisy czynsze nie mogą przekroczyć stawek komunalnych. Należałoby się pozbyć tych domów, ale miasto nie chce ich przejąć. dopiero miesiąc temu pojawiła się uchwała, w myśl której zakład pracy może zwrócić się do gminy o przejęcie budynków. Obecnie rozważa się taką możliwość.

• Dziekan Wydz. Elektrycznego **B. Synal** przedstawił wniosek, by połączyć biblioteki Instytutów I-7, I-8 i I-29 oraz studenckiej biblioteki wydziałowej w jedną bibliotekę wydziałową. Dzięki temu biblioteka będzie czynna po południu i w soboty. Po dyskusji nad zakresem kompetencji i Senatowi w tej sprawie Senat zatwierdził wniosek (46:0:0).

• **Prof. P. Kafarski** złożył interpelację w sprawie przyznania ze środków statutowych funduszu na podejmowanie gości zagranicznych. Zwiększone kontakty międzynarodowe znacznie naruszają prywatne zasoby pracowników naukowych.

• **Prof. J. Zdanowski** zwrócił się o zwiększenie zaliczek stałych przyznawanych instytutom, a także

powiązaniem ich z wielkością instytutu, skalą jego zakupów i poziomem inflacji.

• Dziekan Wydz. Elektroniki **A. Mulak** zapytał, czy również dziekan może mieć zaliczkę stałą. Okazuje się, że jest to możliwe, jeśli zapewni się odpowiednie zabezpieczenie pieniędzy.

• **Dr Andrzej Grzegorzczak** zapytał, czy istnieje możliwość przyznawania dodatków funkcyjnych kierownikom zleceń, o ile nie mają dodatku funkcyjnego z innego tytułu.

• **JM Rektor** zaproponował, by ze względu na bezpieczeństwo propagować zakładanie kont. Zmniejszy to koszty i ryzyko związane z transportem pieniędzy do wielu jednostek. Po rozmowach z przedstawicielami banków można się spodziewać, że ułatwią nam związane z tym procedury. Być może uda się założyć na Politechnice bankomat.

• W dniach 17-24 października odbędą się we Lwowie uroczystości 150-lecia tej uczelni. Pojadą na nie przedstawiciele Politechniki Wrocławskiej: **prof. H. Hawrylak**, **prof. J. Stańda**, byli rektorzy PWr: **prof. K. Zipser**, **prof. W. Kasprzak**, **prof. J. Kmita** i **JM Rektor A. Wiszniewski**. Przekazą oni pamiątkowy medal wybitny z tej okazji.

• **JM Rektor** podał również następujące informacje:

- PAN przysłała uchwałę z 27 maja br. dotyczącą wagi spraw ekologicznych dla kraju; jest on dostępny w Gabinetie Rektora.

- Senat PWr. miał dotąd swojego przedstawiciela w Kasie im. Mianowskiego w osobie pani prof. Pawlaczyk - Szpilowej. W związku z jej przejściem na emeryturę potrzebna jest nowa kandydatura. Na następnym posiedzeniu Senatowi można będzie przedstawić propozycje.

• **Prof. E. Kalinowski** zreferował treść pisma Sekretarza KBN, **prof. J.K. Frąckowiaka**. Jest to odpowiedź na Uchwałę Senatowi PWr. w sprawie ograniczeń zakupu sprzętu audiowizualnego i elementów sieci telekomunikacyjnych ze środków uzyskanych z KBN. W piśmie wyjaśnia się, że zastrzeżenia KBN nie dotyczą wyposażenia niezbędnego do prowadzenia badań naukowych i prac badawczo - rozwojowych (pismo KBN znak SM-MK-636/94 z dn. 12.04.94) Takie wyposażenie traktowane jako "aparatura specjalna" może być finansowane z dotacji budżetowej na dofinansowanie działalności statutowej oraz na badania własne, jeśli służy wykonywaniu zadań zawartych we wniosku o finansowanie działalności statutowej przedkładanym Komitetowi Badań Naukowych. W takim przypadku aparatura ta - niezależnie od jej ceny jednostkowej - wliczana jest w koszt realizacji odpowiednich zadań, a po ich zakończeniu może być (za zgodą KBN) przeniesiona na stan środków trwałych jednostki.

Członkowie Senatowi odnieśli się różnie do w/w pisma. **Prof. J. Koch** uznał przedstawione stanowisko za korzystne, natomiast Prorektor ds. Nauki, **prof. W. Majewski** podkreślił, że trzeba każdorazowo udowadniać niezbędność danego wyposażenia do realizacji planowanych zadań. KBN żąda wyjaśnień nawet w przypadkach, gdy zakup miał miejsce przed wydaniem tego zarządzenia.

• Dziekan Wydz. Mechanicznego **J. Koch** złożył wniosek, by podawać rozdzielnik przy rosyłaniu pism do poszczególnych jednostek. Ułatwi to komunikację między wydziałami i instytutami.

Następne posiedzenie Senatowi będzie 27 października, o godz. 13.15.

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO

Czy przyszło nam żyć w kryzysie?

Pierwsza w moim życiu, a pięćdziesiąta w historii Politechniki Wrocławskiej inauguracja roku akademickiego rozpoczęła się punktualnie o godz. 10. Przy dźwiękach muzyki dobywającej się z głośników, do Auli wkroczył poczet sztandarowy i Władze Uczelni w dostojnych togach. JM Rektor prof. Andrzej Wiszniewski przywitał przybyłych gości z zagranicy i innych miast Polski, ale szczególnie serdeczne słowa skierował do studentów I roku, jako głównych bohaterów tego dnia. Zwrócił nam uwagę, że rozpoczyna się nowy rozdział w naszym życiu, i od nas tylko zależy, jak ułożymy sobie przyszłe losy.

Rektor przypomniał zebranim o dziwnej zbieżności okrągłych rocznic właśnie w tym roku. Bowiem Politechnika obchodzi teraz 50-lecie akademickiego istnienia, zarazem jednak 150 lat temu została założona Politechnika Lwowska, której tradycje dziedziczy właśnie nasza Uczelnia. Wchodzimy również w 85-ty rok od powstania Technische Hochschule Breslau, jak i w 5-ty rok obowiązywania Ustawy o Szkolnictwie Wyższym. Jednak "Te wspaniałe rocznice, ten rok jubileuszowy dla wrocławskiej – ale też dla polskiej – nauki przypada w okresie, gdy dookoła słycać odmieniane we wszystkich przypadkach słowo KRYZYS." – powiedział Rektor. Dużo mówi się o upadku polskiej nauki i uczelni w kraju. "Uchwalona przed czterema laty Ustawa o Szkolnictwie Wyższym dała uczelniom samorządność, ale nie zapewniła pieniędzy. Otrzymaliśmy wolność, ale jak powiadają złośliwi, wolność do dzielenia biedy. (...) Jeśli przeliczymy otrzymywane pieniądze na jedną skołataną i utrudzoną studencką głowę to okaże się, że jest tego dwa razy mniej, niż w latach minionych. A to odbija się boleśnie jeśli nie na głowach, to na pewno na kieszeniach, tak pracowniczych jak i studenckich. I jak tu nie mówić o kryzysie?"

Rektor podkreślił jednak, że przyczyny obecnego stanu tkwią w ludziach, w tym, że nie potrafią przystosować się do zmieniających się warunków ekonomicznych, konkurencyjnego rynku pracy, potrzeby twardej walki o sukces. Trudno bowiem nie zauważyć, że pomimo trudności finansowych uczelnia oferuje swym studentom coraz wyższy poziom kształcenia, zbliżając się pod tym względem do Ameryki lub Zachodniej Europy. Również oferowany nam sprzęt i wyposażenie laboratoriów nie odbiega już zanadto od standardów światowych. Nigdy też nie było takich możliwości kontaktów naukowych i współpracy z zagranicą. Tak więc szukając źródeł obecnego stanu trzeba, aby wszyscy spojrzeli na siebie. "Może tkwimy w błogim przedświadczeniu, że wolność i bezpieczeństwo ekonomiczne dadzą się ze sobą połączyć w sposób łatwy i przyjemny, że nam się po prostu należą od Opatrzności, która ten kawałek ziemi, na której żyjemy, powinna darzyć szczególnymi względami." Mówiąc o kryzysie duchowym, należałoby jednak zwrócić uwagę na jeszcze inne znaczenie tego słowa. Rektor przypomniał tutaj uwagę

prezydenta amerykańskiego Johna F. Kennedy'ego, że w języku chińskim słowo "kryzys" zapisuje się dwoma, znakami: jeden oznacza niebezpieczeństwo, a drugi szansę. "I niechaj pięćdziesiąty rok istnienia naszej Uczelni przyjmie za swój symbol ten drugi ze znaków chińskiego słowa KRYZYS". I tak chyba powinniśmy patrzeć na najbliższe pięć lat my, studenci I roku, bo to były słowa skierowane także do nas. Po rześistych brawach rozpoczęła się najważniejsza część uroczystości, czyli immatrykulacja wybranych studentów roku pierwszego. Najpierw wszyscy zebrani, dostosowując się do Chóru Politechniki, odśpiewali uroczysty hymn "Gaudeamus Igitur" (do tego zatem służył jego tekst wydrukowany w zaproszeniach). Potem głos zabrał Prorektor prof. Zdzisław Kremens, który jeszcze raz przywitał przybyłych studentów, przyjął od nich ślubowanie i wręczył indeksy.

Uroczystość zakończył wykład inauguracyjny pani prof. Moniki Hardygóry "Górnictwo polskie u progu XXI wieku". Zachwyciło mnie szczególnie opracowanie graficzne wykładu. Wszystko, o czym mówiła pani profesor było ilustrowane tekstem, wykresami, danymi liczbowymi, a często również dowcipnymi rysunkami wyświetlanymi na ogromnym ekranie przez rzutnik tekstu współpracujący z komputerem. Trudniej mi natomiast – gdyż nie jestem specjalistą – ocenić merytoryczną wartość wykładu, był jednak dla mnie niezwykle interesujący.

Na samo zakończenie głos zabrał ponownie JM Rektor prof. Andrzej Wiszniewski i ogłosił, że rok akademicki 1994/95 uważa za rozpoczęty.

Piotr Jakubowski
student I roku Wydziału Elektroniki

Inauguracja środowiskowa

W tym roku po raz trzeci miała miejsce środowiskowa inauguracja roku akademickiego. Barwny pochód pocztów sztandarowych, Dziekanów, Prorektorów i Rektorów w togach kroczący staromiejską trasą od Uniwersytetu do Ratusza przyciąga wzrok mieszkańców i przypomina, że środowisko pracowników i studentów uczelni liczy już 100 tysięcy osób. A przecież liczba studentów - mimo trudności finansowych i kadrowych - stale rośnie. Na samym Uniwersytecie liczba kandydatów na studia zwiększyła się niemal o 30%. Rozbudowuje się studia zaoczne i podyplomowe.

O roli tej społeczności w życiu Wrocławia, jego problemach i zamierzeniach mówił podczas inauguracji Przewodniczący Kolegium Rektorów, Rektor UW., prof. Wojciech Wrzesiński. Podkreślił on też zadania, jakie stoją przed środowiskiem akademickim w związku ze zbliżającym się 50-leciem nauki polskiej we Wrocławiu.

Wyczerpujący wykład inauguracyjny zatytułowany "Wrocław - prowincja czy metropolia" został przedstawiony przez prof. Leona Kieresa z Uniwersytetu Wrocławskiego. (Tekst wykładu został udostępniony drukiem.) Mieliśmy nadzieję, że autor dojdzie do wniosku narzucającego się od lat Wro-

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO

clawianom, że to piękne miasto, historyczna metropolia Dolnego Śląska nie wykorzystuje w pełni swoich uroków, pozwalając na organizowanie w Rynku prowincjonalnych imprez opartych głównie na spożywaniu nadmiernych ilości piwa (nie mówiąc o ubocznych skutkach tego zajęcia). Niestety jednak mówca najpierw zajął się semantycznymi aspektami tytułowych pojęć. Na str.4 stwierdził, że z perspektywy warszawskiej jesteśmy prowincją. Pocieszył nas jednak, że z perspektywy nowojorskiej Warszawa też nie jest metropolią. Usiłował poprawić nasze samopoczucie faktem, że Wrocław jest stolicą licznych prowincji kościelnych. Nie chcielibyśmy go zmartwić, ale pod tym względem Kościół ma swoiste podejście: Gniezno jest ważniejsze od Warszawy, a Pelplin od Gdyni.

Już na str. 7 autor "przytoczył parę liczb" zestawiających Wrocław z innymi dużymi miastami Polski. Analizując samodzielnie te dane, doszliśmy do wniosku, że Wrocław jest najlepszy pod względem zaopatrzenia w sieć wodno - kanalizacyjną (górną Politechnika!). Dziwne wydało się nam, że we Wrocławiu najwięcej osób przypada na jednego lekarza, ale za to najmniej osób na 1 łóżko w szpitalu ogólnym. (Grunt to dostać numerka w przychodni?) Poza tym mamy najniższe dochody na 1 mieszkańca (1512 zł.). Niezmiernie interesujące: wydatki, również najniższe, są u nas jednak wyższe od dochodów (1532 zł.) !! Przyznajmy szczerze: nie jesteśmy tu oryginalni. Taka rozrzutność charakteryzuje również krakowiaków (2111/2121 zł.) i tak oszczędnych poznaniaków (2153/2241 zł.) w przeciwieństwie do łodzian (2804/2779 zł.) i warszawiaków (3166/3082 zł.). Niestety autor zupełnie nie zainteresował się rozwiązaniem pasjonującej zagadki pojawiania się niezarobionych pieniędzy. Nie skorelował danych z ilością banków, jaskiń hazardu albo średnią ilością krewnych w bardziej dostatnich miastach.

Na str. 9 autor sformułował podejrzenie, że pojęcie metropolii może wiązać się z lokalizacją siedziby władz państwowych. Takie podejście może jednak, jego zdaniem, ujawnić pierwiastek imperialności (str. 10). Według autora, Wrocław nie wyróżnia się jednak spośród innych gmin (str 11). Nie wiemy, czy jest to komplement wobec władz miejskich. Może nie mają zapędów imperialistycznych?

Następnie referent skupił się na przypomnieniu nam przebrzmiałych zasad minionego systemu (centralizm demokratyczny, planowanie centralne, kierownicza rola partii komunistycznej itd.) i ówczesnych rozwiązań administracyjnych, a także rozwiązań administracyjnych stosowanych w miastach zachodnich (Francja, Wlk. Brytania, USA).

Na str. 14 znaleźliśmy nowatorskie stwierdzenie, że Słowacki napisał "Podróż do Ziemi Śląskiej - Neapol". Dotąd żyliśmy w przekonaniu, że jest on autorem "Podróży do Ziemi Świętej z Neapolu", a wymieniany tam wrocławski księgarz nie nazywa się Korwin (choćby i Janusz), a Bogumił Korn. Po tych wszystkich rewelacjach prof. Kieres doszedł (str 19) do wniosku, że metropolitalny charakter Wrocławia to tylko jego subiektywne odczucie. A jak samopoczucie Państwa?

W uroczystości w Ratuszu wzięli udział: przewodniczący

RM dr Andrzej Łoś i prezydent Bogdan Zdrojewski, który wygłosił przemówienie na temat sensu inwestowania w naukę.

Rektor Akademii Medycznej, prof. Jerzy Czernik dokonał immatrykulacji studentów reprezentujących poszczególne uczelnie. W imieniu studentów wystąpiła przewodnicząca Samorządu Studenckiego Akademii Rolniczej, Magdalena Zatoń.

Uroczystość miała piękną oprawę muzyczną: wystąpił chór "Gaudium" pod dyr. Alana Urbanka, Kwintet Instrumentów Dętych pod kier. prof. Wilhelma Krzystka i Studencka Orkiestra Kameralna pod dyr. Zbigniewa Szufłata.

JM Rektor Andrzej Wiszniewski, który prowadził uroczystość, zaprosił na koniec obecnych na Mszę Św. w Katedrze Wrocławskiej. Mszę wieczorną celebrował ks. biskup Józef Pazdur, a homilię wygłosił Rektor Papieskiego Fakultetu Teologicznego, ks. prof. Ignacy Dec. Nowi studenci uczelni wrocławskich zostali zaproszeni do licznych duszpasterstw akademickich. Uroczystości towarzyszyło pożegnanie odchodzącego na zasłużoną emeryturę księdza prałata Aleksandra Zienkiewicza. W czasie Mszy śpiewał chór Akademii Rolniczej pod dyr. pani prof. Zofii Urbanyi - Krasnodębskiej.

(mk)

Wykład inauguracyjny prof. Moniki Hardygóry

"Górnictwo polskie u progu XXI wieku"

(skrót)

Żywe dyskusje na temat aktualnego stanu górnictwa w Polsce, prowadzone zarówno w gronach fachowców, w prasie, radiu i telewizji wzbudzają silne emocje i to zarówno wśród załóg kopalń, jak i w całym społeczeństwie naszego Kraju. Czy górnictwo jest nam w ogóle potrzebne i jakie ma perspektywy u progu XXI wieku?

NA WYDZIAŁACH

CHEMIA

Wydziałowa Inauguracja Roku Akademickiego odbyła się w Auli, 3 października.

Dziekan Wydziału, stosownie do roli **kapłana nauki**, wygłosił **kazanie**. Zgodnie z najlepszymi tradycjami tej formy artystycznej zaczął od starożytnych Rzymian.

Ich wspaniałe państwo, które stworzyło doskonały system prawny, system zaopatrzenia, wodociągi, skuteczny system usuwania odpadów, przemysł rozrywkowy (teatr, igrzyska), instytucje edukacji, finansów i wojsko upadło z przyczyn nie do końca wyjaśnionych. Historycy wymieniają ich 17. (Tu słuchacze objawili pewien niepokój, czy aby nie będą musieli wysłuchać pełnej analizy.) Jednym, może decydującym (zdaniem mówcy) powodem, było wprowadzone przez Senat rzymski prawo, zgodnie z którym młody Rzymianin miał obowiązek podejmowania pracy w zawodzie swego ojca. Przepis ten wydano w celu ustabilizowania sytuacji społecznej państwa. Rezultatem było usztywnienie struktur gospodarczych, ograniczenie działalności twórczej obywateli, a wreszcie naruszenie potęgi państwa.

Taka sytuacja - zdaniem Kapłana Nauki - grozi również nam. Można dostrzec obecnie tendencję do szatkowania wiedzy. Ignorujemy prawa popytu, prawo do wyboru studiowanej dziedziny. Czy tak powinno być w świecie, którego szybkość zmian nie pozwala ma dożycie do emerytury w jednym zawodzie? Jeśli nie doprowadzimy do sytuacji, w której każdy będzie mógł studiować wybrane zagadnienia, grozi nam upadek. Powinniśmy zmienić podejście. Dajmy studiować ludziom zgodnie z ich zainteresowaniami.

Istnieją jednak jeszcze inne zagrożenia - powiedział Dziekan. Szczególnie szkodliwy jest brak równowagi między prawami a obowiązkami obywateli, zwłaszcza że zarządzanie dużymi społecznościami nie jest wiedzą opanowaną.

"Uzyskaliśmy w ostatnich latach prawa obywatelskie i wolności. Ale chętnie zapominamy, że mamy w związku z tym i obowiązki. Państwo ma sens wtedy, gdy obywatele wspomagają się nawzajem spełniając obowiązki wynikające z funkcji. Powinniśmy, kierując się miłością bliźniego, brać sobie do serca swoje obowiązki. Mamy użyć się, jak być prawymi i użytecznymi ludźmi."

Dziekan przypomniał, że Wydział Chemii szczyt się nie tylko sukcesami naukowymi, ale też osiągnięciami swoich studentów, wśród których są też stypendyści Ministerstwa Edukacji Narodowej i laureaci Nagród Rektora. Dziekańska lista wyróżniających się studentów liczy ponad 200 osób. Wydział ma nawet w swoich szeregach finalistkę konkursu na najpiękniejszą studentkę.

Studenci wysłuchali następnie błogosławieństwa Prorektora Zdzisława Kremensa, który szczególnie gorąco witał osoby świeżo przyjęte na wydział odgrywający dużą rolę w przemianach na Uczelni. Powiedział on: "Wszystko jest w Waszych rękach. Od Was zależy przyszłość."

Wręczono dyplomy absolwentom, a indeksy - reprezentantom nowych studentów. Wśród nich były też osoby z Estonii, Kazachstanu i Alabamy. Tak daleko sięga sława Wydziału.

Przemówiła następnie pani Olga Ilnicka, członkini Senatu PWr. Radziła młodszym kolegom, by nie obawiali się studiów. Niejednego mogłaby przestraszyć informacja, że po I roku studiów odpadło 75% osób. Ale ważne jest, by (1) nie ulegać panice, (2) nie tracić motywacji i (3) być systematycznym, a (4) w razie trudności szukać pomocy u starszych studentów.

Najpiękniejszy był finał: wszyscy otrzymali minireaktory chemiczne - plastikowe próbki zawierające roztwór szczawianu bis(5 pentoxy) karbonylo 2,4,6 trójchlorofenyloвого. Po zgnieceniu zatopionej wewnątrz szklanej fiolki z jeszcze bardziej tajemniczymi substancjami próbki zaczęły świecić zielono i purpurowo.

Przy tym niezwykłym oświetleniu i dźwiękach muzyki Chopina uroczystość została zakończona.

Odpowiedź nie jest prosta. Wydobycie w roku 1993 było następujące a główne surowce to:

- węgiel kamienny i brunatny (131 mln ton; 66 mln ton)
- rudy miedzi, cynku i ołowiu (27,1 mln ton; 5,2 mln ton)
- sól (3,8 mln ton)
- siarka (2,9 mln ton)
- surowce skalne i kruszywa naturalne (100 mln ton)
- gaz ziemny (4,01 mln ton)

W górnictwie zatrudnionych jest około 450 000 ludzi, co stanowi 12,5% zatrudnionych w przemyśle.

Górnictwo to również ciągle znaczący eksport: węgla kamiennego, miedzi, srebra, siarki, soli, stanowiący w 1993 roku 18,4% całego krajowego eksportu.

Dodatkowo w "otoczeniu" górnictwa pracuje przemysł maszyn i urządzeń, energetyka na rodzimych surowcach, jest to olbrzymi potencjał produkcyjny i kolejne dziesiątki tysięcy miejsc pracy.

Stosunkowo najdokładniej można ocenić zapotrzebowanie na surowce energetyczne.

Plany Światowej Organizacji ds Energetyki wskazują, że zapotrzebowanie na energię pierwotną wzrośnie o 48% w roku 2020 w porównaniu z rokiem 1993. Polska jako kraj stosunkowo ubogi w wodę nie ma wielkich szans na znaczne zwiększenie wykorzystania energii pierwotnej. Energetyka jądrowa, tak bardzo kontrowersyjna, nie będzie znacząca w naszym kraju w najbliższych dziesięcioleciach, wobec sprzeciwu społeczeństwa. Jak widzimy głównymi nośnikami energii w świecie są w dalszym ciągu pozostaną tradycyjne paliwa (80 %): węgiel kamienny i brunatny, ropa naftowa gaz ziemny.

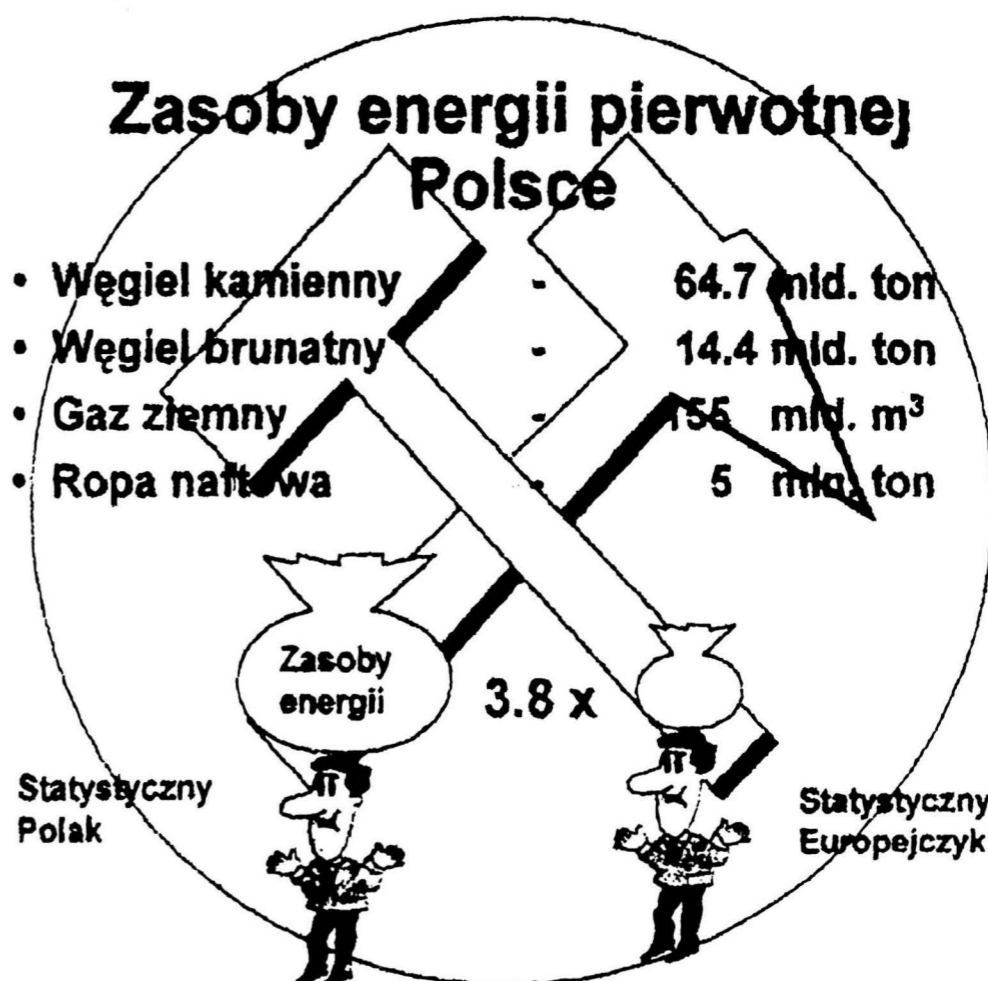
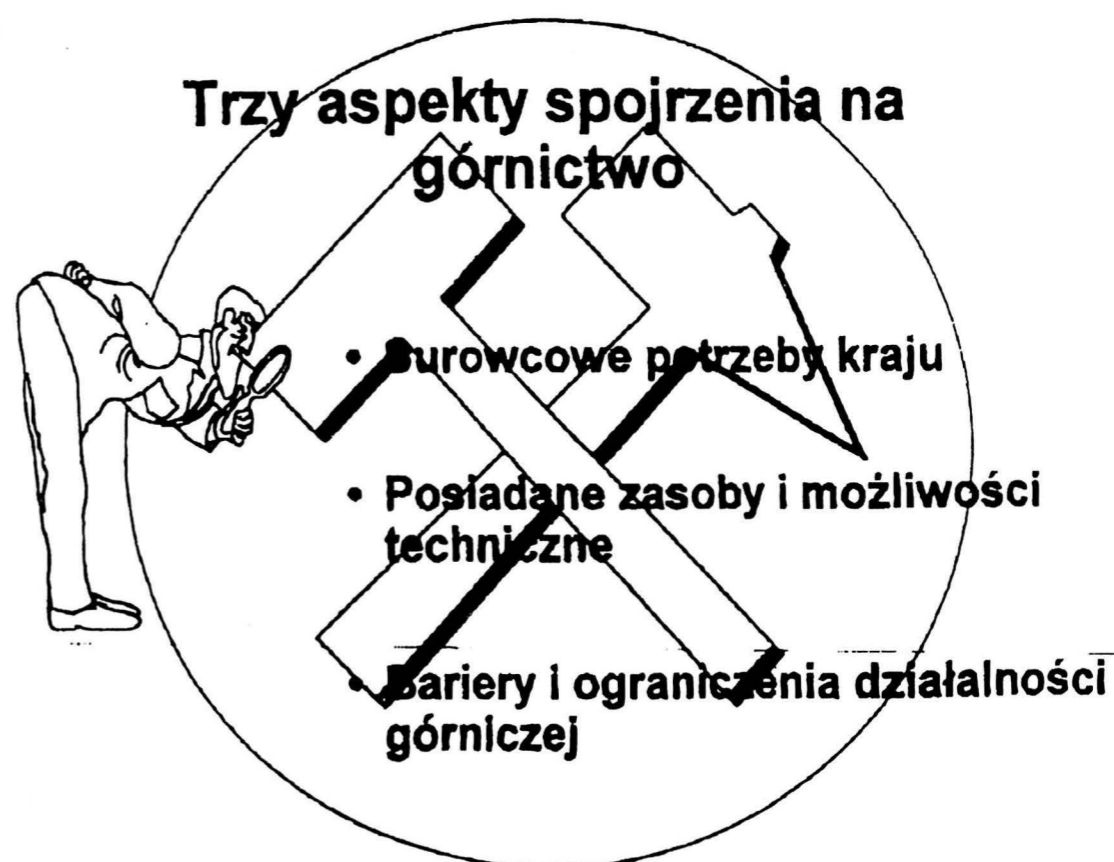
W Polsce jako nośniki energii pierwotnej w roku 1993 wykorzystywano głównie węgiel kamienny i brunatny. Skąd taka a nie inna struktura wytwarzania energii?

Polska posiada bogate zasoby energii pierwotnej, przede wszystkim węgla, oprócz tego znaczne złoża gazu ziemnego.

Jakie jest nasze zapotrzebowanie na energię elektryczną?

Aktualnie występuje w Polsce nadmiar energii elektrycznej w porównaniu z zapotrzebowaniem odbiorców

i możliwościami eksportowymi, co spowodowane jest kilkuletnią głęboką recesją. W prognozach zapotrzebowania na energię elektryczną do 2020 roku zakłada się obniżenie energochłonności gospodarki narodowej o 25-37%, ale wraz z rozwo-

jem gospodarki będzie potrzebny przyrost produkcji energii. Czy wykorzystamy własne znaczne zasoby, własne technologie, własne maszyny i damy pracę naszym pracownikom? Chodzi tu zwłaszcza o górnictwo węglowe. Polskie górnictwo węgla kamiennego z produkcją około 130-140 mln ton/rok oraz węgla brunatnego na poziomie 70 mln ton/rok jest i jeszcze przez wiele lat pozostanie podstawowym źródłem pokrycia zapotrzebowania kraju na energię.

Jak widzimy, jest zapotrzebowanie na surowce energetyczne, są surowce a jakie w takim razie są bariery i ograniczenia w utrzymaniu górnictwa węglowego?

Podstawowymi barierami dla rozwoju górnictwa w Polsce są:

- nowa świadomość społeczna w zakresie ochrony środowiska,
- warunki gospodarki rynkowej,
- problem społeczny.

Jak przebiegają w takim razie zmiany w górnictwie?

Sytuacji w górnictwie nie można charakteryzować generalnie. W różnych branżach proces ten przebiega różnie ale główne kierunki są jednakowe:

- minimalizacja skutków eksploatacji na środowisko,
- rentowność.

Węgiel kamienny, który przez wiele lat był głównym dostawcą dewiz dla kraju, przechodzi obecnie bardzo głębokie przeobrażenia.

Nieuchronnym elementem procesu restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego jest również zamykanie niektórych kopalń, w których zasoby węgla praktycznie zostały wyczerpane oraz kopalń trwale nierentownych.

Program restrukturyzacji zakłada, że do roku 2000 - poza 7 kopalniami postawionymi już w stan likwidacji, powinno nastąpić zamknięcie i likwidacja dalszych 11 kopalń.

Program prowadzonej obecnie restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego zakłada wydobycie roczne na poziomie 130-140 mln ton przy dużej koncentracji wydobycia i znacznym obniżeniu kosztów. Zupełnie inaczej wygląda sytuacja w górnictwie węgla brunatnego. Węgiel brunatny, jako najtańsze paliwo dla energetyki zawodowej, stosowany jest aktualnie we wszystkich krajach świata, które posiadają zasoby tego paliwa. Wynika to z faktu, że mimo ostrych wymagań ochrony środowiska górnictwo węgla brunatnego jest opłacalne, gdyż dopracowało się efektywnych, tanich i skutecznych technologii.

W Polsce udział energii elektrycznej wytwarzanej na węglu brunatnym wynosi około 41-44%. Koszt wytworzenia energii elektrycznej na węglu brunatnym był niższy niż w elektrowniach na węglu kamiennym w roku 1993 o ponad 30%. Dodatkowo należy zaznaczyć, że węgiel brunatny nigdy nie był dotowany z budżetu państwa. Sektor ten już drugi rok osiąga rekordową rentowność, wynoszącą 24%.

Omawiając górnictwo rud trzeba przede wszystkim przedstawić bliskie nam regionalnie górnictwo miedziowe. Przedsiębiorstwo Kombinat Górniczo Hutniczy Miedzi Polska Miedź S.A. KGHM Polska Miedź S.A. osiągnęła korzystne wyniki finansowa zamykając rok 1993 zyskiem w wysokości 3 bilionów zł, z czego podatki odprowadzone do skarbu Państwa stanowiły kwotę bliską 2 bilionom zł.

Aby uświadomić sobie rozmiary produkcji podać należy, że KGHM Polska Miedź S.A. to przedsiębiorstwo, które daje 4% światowej produkcji miedzi rafinowanej, a od 1994 roku aż 10% światowej produkcji srebra rafinowanego. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów i usług wyniósł - 63,3%.

W efekcie podjętych działań w 1993 roku uzyskano efekty w postaci obniżenia technicznego kosztu wytworzenia miedzi rzędu 10%.

Oczywiście niezbędne jest zminimalizowanie skutków działalności wydobywczej na środowisko. Inwestycje proekologiczne stanowiły w ubiegłym roku jedną trzecią nakładów inwestycyjnych KGHM Polska Miedź S.A. Przedstawiony przykład jest najlepszym dowodem na to, że przedsiębiorstwo górnicze może funkcjonować dobrze w nowych warunkach gospodarczym przynosząc ogromne zyski państwu, regionowi oraz dając zatrudnienie dużej rzeszy pracowników.

NA WYDZIAŁACH

BUDOWNICTWO LiW

Na Wydziale przebywał z wizytą prof. Johan Blaauwendraad - dziekan Wydz. Budownictwa Delft University of Technology (Holandia). 29 czerwca wygłosił referat "DIANA - the advanced computer system for Civil Engineering" i odwiedził Instytut: Budownictwa, Geotechniki i Hydrotechniki oraz Inżynierii Lądowej. Był w resortowym Instytucie Dróg i Mostów. Zwiedził Wrocław i Dolny Śląsk. Umowa o współpracy między obydwoma wydziałami została podpisana w poprzednio, przez profesora Ottona Dąbrowskiego. Obecnie omawiano możliwości jej kontynuacji.

8 lipca, na posiedzeniu Rady Wydziału, postanowiono wszcząć postępowanie o nadanie tytułu profesora docentowi dr inż. **Czesławowi Lewinowskiemu** z Politechniki Świętokrzyskiej. Przyjęto wniosek o powołanie na stanowisko profesora zw. profesora nadzw. **Kazimierza Czaplńskiego**. Postanowiono o przeniesieniu przewodu doktorskiego mgr inż. **Wojciecha Rędowicza** z Inst. Geotechniki na Wydz. BLiW. Wszczęto przewod doktorski i wyznaczono promotora dla mgr inż. **Vanneritha Konga** (z I-10). Podjęto decyzję o zatrudnieniu prof. **O. Dąbrowskiego** na 1/4 etatu, doc. **R. Pilujskiego** (1/4 et.), dr inż. **G. Palczak** (1/3 et.) i dra inż. **W. Paszkego** (1/3 et.).

Postanowiono nie zwalniać z zajęć dyd. w sem. zimowym 94/95 dra inż. **P. Maliszkiwicza**. Rozstrzygnięto konkursy w Inst. Budownictwa: na stanowisko asystenta na 1 rok w Zakł. Metod Proj. i Real. Bud. przyjęto mgr inż. **Krzysztofa Gawrona**, na stanowisko starszego wykładowcy w Zakł. Materiałów Budowlanych przyjęto dra inż. **Wojciecha Durzyńskiego**, na stanowisko st. wykładowcy w Zakł. Technologii Materiałów i Specj. przyjęto dra inż. **Bogusława Wernera**.

Zatwierdzono budżet Wydziału. Omówiono sprawę Jubileuszu PWr. i Środowiska. Dziekan poinformował o odmownej decyzji przewodniczącego KBN w spr. odwołania się Wydziału od przyznania kategorii "B".

WPPT

9 czerwca. Praca habilitacyjna dra **Zdzisława Suchaneckiego** z Inst. Matematyki PWr. pt. "Problems of irreversibility in classical and quantum dynamical systems" została pozytywnie zrecenzowana przez dra hab. Ryszarda Jaję z Inst. Matematyki Uniwersytetu Łódzkiego, prof. dra hab. Andrzeja Lasotę z Inst. Matematyki Uniwersytetu Śląskiego oraz prof. Ilyę Prigogina z International Solvay Institutes for Physics and Chemistry w Brukseli. Habilitant wygłosił wykład hab. pt. "Strzałka czasu - nowe podejście". Po dyskusji jednogłośnie podjęto decyzję o nadaniu drowi Z. Suchaneckiemu stopnia doktora habilitowanego.

Odbyło się kolokwium habilitacyjne dra **Tadeusza Radzika**. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Stanisław Trybuła (I.Mat. PWr.), prof. dr hab. Elena Yankovskaya (Inst. for Economics and Mathematics, Russian Acad. of Sc., St. Petersburg) oraz doc dr hab. Andrzej Wieczorek (Inst. Podstaw Informatyki PAN, W-wa). Wykład habilitacyjny miał temat "O twierdzeniu Gödla i jego konsekwencjach". Podjęto decyzję o nadaniu drowi T. Radzиковi stopnia dra habilitowanego.

30 czerwca Rada Wydziału poparła wniosek o nadanie dr hab. **Teresie Ledwinie** tytułu nauk. profesora w dziedzinie nauk matematycznych - specjalność: statystyka matematyczna.

RW podjęła uchwałę wyrażającą zaniepokojenie wynikami rekrutacji na Studia Doktoranckie na PWr. w 94 r. Podkreśla się w nim, że ze względu na tworzącą się lukę pokoleniową, efektywność i taniość pracy doktorantów, a także związek zachodzący między liczbą doktorantów a wielkością dotacji z MEN i KBN, niepokojący jest spadek efektywnej liczby stypendiów doktoranckich rozdzielonych wśród kandydatów podczas tegorocznej rekrutacji. Rada apeluje do JM Rektora o podjęcie decyzji zwiększającej liczbę stypendiów doktoranckich.

Konferencja prasowa Sekretarza KBN w Toruniu

Realia Finansowania Nauki

Dr Zbigniew Frąckowiak stwierdził na wstępie, że mijający rok był dobry dla Komitetu Badań Naukowych: po raz pierwszy uchwalony budżet wzrósł o ok. 2%. Niestety perspektywy są gorsze. Z pierwszych projektów budżetowych (na razie odrzuconych przez Radę Ministrów) wynika, że fundusz na badania spadnie poniżej poziomu inflacji. W zestawieniu z produktem krajowym brutto dane wyglądają jeszcze gorzej. W 1991 r. na naukę przeznaczono 0,661% PKB, w 1994 r. 0,57 - 0,58% PKB, zaś na 1995 r. planuje się 0,52% PKB. Odpowiada to kwocie poniżej 14 bln zł, a więc 2 razy mniej niż to, co uważa się za niezbędne. Będzie więc trudno. Zdaniem specjalistów zagranicznych musimy nastawić się na to, że stan ten będzie trwał co najmniej parę lat. Trzeba więc szukać źródeł finansowania poza budżetem. Trzeba też określić zadania priorytetowe, których cele będą realizowane w pierwszej kolejności.

W tej chwili rysują się trzy priorytety:

1. Działania mające wyeliminować powstałą lukę pokoleniową. W tym celu należałoby podwyższyć 2 - 3 razy dochody w tej sferze, ale to wymaga budżetu 1,1 PKB.
2. Powiązanie nauki z gospodarką: potrzebna jest klientela zlecająca badania, generująca projekty celowe.
3. Działania systemowe i legislacyjne. KERM przygotowuje odpowiedni projekt. Niezbędna jest też rola stymulująca Państwa, które może manipulować podatkami, cłami, kursami walut, dzięki którym może chronić własne rozwiązania^{*)} i stosować protekcjonizm. Grozi to jednak nadmiernym interwencjonizmem.

Mimo trudnej sytuacji sytuacja na niektórych odcinkach znacznie się poprawiła. Można tu wymienić sieci komputerowe: Internet, miejskie i lokalne i rozległe. Rewolucyjne zmiany objęły w trzech rzutach 11 ośrodków (I - Poznań, Warszawa, Kraków, II - Gdańsk, Toruń, III - Łódź, Wrocław). Sieci komputerowe są też eksploatowane przez administrację państwową.

Przedstawiciele prasy akademickiej pytali o sens utrzymywania odrębnych budżetów przez MEN i KBN. Dr Z. Frąckowiak bronił takiej koncepcji wskazując, że w obecnej zmiennej sytuacji KBN zachował stabilność: przetrwał już 20 ministrów i 40 ich przedstawicieli. Stopniowo udoskonala się system dystrybucji środków na badania: na początku granty były przyznawane głównie profesorom i doktorom habilitowanym, teraz już ok. 26% grantów jest kierowanych przez magistrów i doktorów. Promuje się młodych naukowców przez przyznawanie stypendiów (do 50 mln rocznie) młodym ludziom, którzy nie mieli jeszcze czasu wykazania się osiągnięciami. Istnieją też granty promotorskie przyznawane na wniosek promotora pracy doktorskiej.

Wyjaśniając charakter zmian w finansowaniu poszczególnych sektorów badawczych, sekretarz KBN powiedział, że dąży się do zwiększenia funduszy na badania prowadzone przez uczelnie. W krajach demokracji ludowej istniał podział wzorowany na sowieckim, w myśl którego uczelnie miały jedynie kształcić, a badania były domeną jednostek resortowych i akademii nauk. Choć w Polsce nigdy nie zrealizowano do końca tego systemu, do dziś największe dotacje na badania (w liczbach bezwzględnych) kierowane są do JBR-ów. Dzięki decyzjom KBN tendencja się zmieniła: dotacje dla uczelni rosną najszybciej. Nadgania się w ten sposób ich zaległości.

Rzeczywista skala zleceń z przemysłu to prawie 3 bln zł w roku 1992 i 4 bln zł w 1993. Zwiększeniu się skali tych

nakładów powinna sprzyjać polityka proinnowacyjna Państwa. Planuje się ustawę o działalności badawczej podmiotów gospodarczych.

Trudności finansowe państwa są uwarunkowane obiektywnie. Każdy rząd składa deklaracje wspierania nauki, ale po ustaleniu skali wydatków na strategiczne cele (wojsko, policja, służby zagraniczne) orientuje się, że niewiele pozostało do podziału między wielu potrzebujących. Napoleon pod piramidami wydał w chwili zagrożenia znany rozkaz: "Uczni i osły do środka!" Cenił uczonych (i osły), ale właśnie dlatego musiał mieć armię, która mogła ich obronić. Dr Zdzisław Frąckowiak oczekuje, że środowiska naukowe uwzględnią ten aspekt sprawy.

(mk)

^{*)} Nie bardzo rozumiemy: czy będą to cła zaporowe na patenty?

Prasa akademicka

Toruń '94 Rok temu odbył się w Gdańsku I zjazd redaktorów prasy akademickiej. Owocem tego udanego spotkania były kontakty między jego uczestnikami, wymiana publikacji i doświadczeń, a wreszcie przygotowania do nowego zjazdu. Odbył się on 22 - 24 września w Toruniu - mieście Mikołaja Kopernika i profesora Aleksandra Wolszczana, który robi obecnie karierę za oceanem, ale podtrzymuje kontakty ze swą macierzystą uczelnią. Nic dziwnego, że gospodarze zaprosili nas do zwiedzania uniwersyteckiego Obserwatorium Astronomicznego mieszczącego się w Piwnicach k. Torunia. Jest ono dziełem ofiarnej pracy grupy astronomów, którzy przenieśli się tu po wojnie z Wilna. Dzięki staraniom i kontaktom prof. Władysława Dziewulskiego i pani prof. Wilhelminy Iwanowskiej zbudowano wiele budynków, wyposażono je w teleskopy i zagospodarowano teren jako piękne arboretum. Pracują tu liczni entuzjaści astronomii. Jeden z nich, pan mgr Krawczyk oprowadzał nas po wszystkich obiektach. Prof. Andrzej Kus wyjaśniał założenia konstrukcyjne uruchomianego właśnie 35-metrowego radioteleskopu.

Merytoryczny program zjazdu obejmował prezentację poszczególnych czasopism, akademickich których jest coraz więcej, dyskusję nad ich pozycją w strukturze uczelni i sposobami finansowania. Organizatorzy poświęcili wiele wysiłku, by przeprowadzić formalną i merytoryczną analizę zawartości naszych pism. Tę pracę wykonali panowie dr Witold Jadczyk i red. Andrzej Kurski. Całość spotkań była prowadzona przez dra Jana Bełkota i dra Wojciecha Streicha. Stworzyli nam oni możliwość wysłuchania wypowiedzi Rektora UMK, prof. Andrzeja Jamiołkowskiego.

JM Rektor widzi rolę czasopism akademickich jako źródła rzeczowej informacji o problemach tej społeczności. Artykuły publikowane w komercyjnych pismach są robione często bez znajomości uczelnianych realiów, manipuluje się faktami. Środowisko naukowe powinno zdobyć się na wysiłek stworzenia przekonującego obrazu szkół wyższych.

Mieliśmy możliwość spotkania się z redakcją ogólnopolskiego "Forum Akademickiego", pisma będącego spadkobiercą "Przeglądu Akademickiego". Zorganizowano również konferencję prasową z Sekretarzem KBN Zdzisławem Frąckowiakiem. (Patrz obok)

Środowisko uczelni wrocławskich miało w Toruniu silną reprezentację: obecne były redakcje z AWF, AR i PWr. Postanowiono zatem, że następne spotkanie zostanie zorganizowane we Wrocławiu.

Mamy nadzieję, że uda nam się odtworzyć niezwykle miłą atmosferę toruńskiego zjazdu.

(mk)

Dział Nauki informuje**Program Naukowy
NATO**

Departament Współpracy z Zagranicą Komitetu Badań Naukowych opublikował wstępny wykaz spotkań naukowych, tzw. Advanced Study Institutes (ASI) i Advanced Research Workshops (ARW), które zostaną zorganizowane w ramach programu naukowego NATO w 1995 roku (General Programme) oraz spotkań organizowanych w priorytetowych dziedzinach współpracy NATO z krajami partnerskimi w IV kwartale br. i w 1995 r.

ASI są specjalistycznymi dwutygodniowymi kursami typu seminaryjnego. W czasie zajęć pogłębia się znajomość problemu przy pomocy publikacji o międzynarodowym znaczeniu. Słuchacze stanowią grono ok. 100 pracowników badawczych lub studentów specjalizujących się w danej dziedzinie. **Uczestnictwo w ASI jest dostępne dla wszystkich chętnych, jeśli tylko posiadają odpowiednie kwalifikacje i nie zależy od narodowości.**

Warsztaty ARW są roboczymi spotkaniami trwającymi ok. 4 dni, w czasie których naukowcy i inżynierowie badający pogranicza problemów mogą prowadzić intensywną, ale nieformalną wymianę poglądów. Ma ona na celu krytyczną ocenę aktualnego stanu wiedzy i określenie kierunków przyszłych działań. **Uczestnictwo w warsztatach jest zasadniczo wynikiem zaproszenia, ale przewiduje się też pewną liczbę miejsc dla szczególnie wysoko kwalifikowanych specjalistów wszystkich narodowości, którzy mogą się zgłaszać do odpowiedniego dyrektora.**

Tak jak w poprzednich latach, osoby chcące uczestniczyć w spotkaniach powinny zgłosić się listownie do dyrektora wybranego ASI lub ARW dołączając ewentualnie prośbę o pokrycie kosztów pobytu i/lub podróży. Decyzję w sprawie zakwalifikowania do udziału i przyznania pomocy finansowej podejmuje dyrektor spotkania; KBN nie ma na to żadnego wpływu.

Niżej przedstawiamy jedynie wykaz tematów spotkań. Dane o miejscach i terminach spotkań oraz nazwiska i adresy osób, z którymi należy kontaktować się można znaleźć w informacji "NATO Science Programme" rozesłanej do wszystkich instytutów, katedr i na wydziały. Informacja ta jest też dostępna w Dziale Nauki.

Kompletny wykaz przyszłorocznych spotkań naukowych NATO ma być dostępny w lutym 1995 r. Informacji na temat współpracy naukowo - technicznej z NATO udziela w KBN mgr Barbara Rokosz pod numerem telefonu (02) 628-85-86.

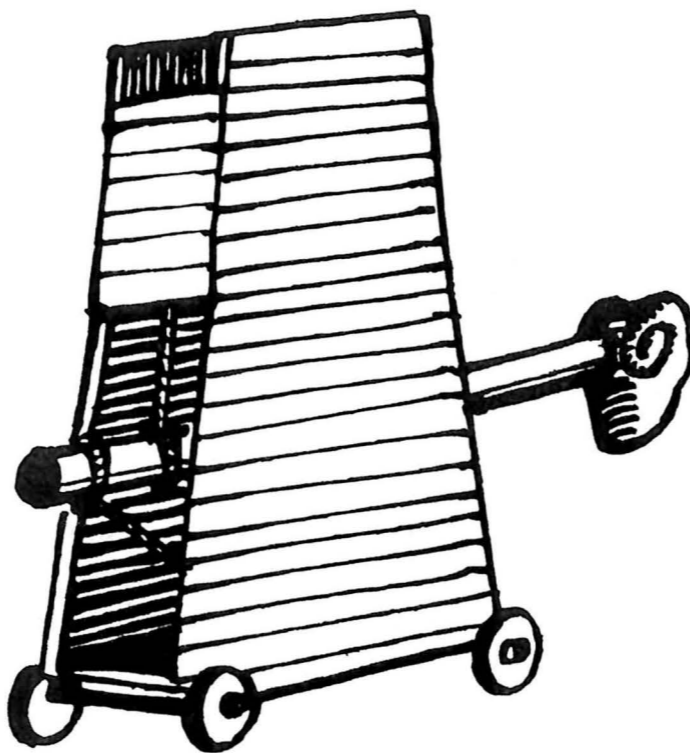
**PRIORITY AREA MEETINGS
WITH COOPERATION PARTNERS****DISARMAMENT TECHNOLOGIES**

1. Conference on sea-dumped chemical munition
2. Mixed oxide fuel (MOX) exploitation and destructions in power reactors
3. Strategic stability in the post-cold war world and the future of nuclear disarmament
4. Defence conversion strategies

ENVIRONMENT

5. Long - term consequences of nuclear tests for the environment and population health (Semipalatinsk/Altai case study)
6. Sustainable development of the Lake Baikal region as model territory for the world

7. Cleaner technologies and cleaner products for sustainable development
8. Integrated rehabilitation of environmentally devastated areas in river basins in Eastern Europe
9. Monitoring and control strategies for urban air pollution
10. Regional challenges to improve a deteriorated transportation infrastructure within Poland and its neighbouring countries
11. New technologies for large water supply projects
12. Inducing earthquakes by underground nuclear explosions: environmental and ecological problems
13. The economics of atmospheric pollution, applied models and implications for international policy making
14. Utilization of biotechnologies in the field of radioactive and toxic waste management - restoration of territories contaminated by radioactive and toxic compounds
15. Drainage development in arid zones
16. Environmental and non - environmental determinants of the East - West expectancy gap
17. Environmental infrastructure management
18. Recent advances in ground - water pollution control and remediation
19. Disturbance and recovery of arctic terrestrial ecosystems

HIGH TECHNOLOGY

20. Azospirillum VI and related microorganisms: genetics, physiology and ecology
21. Fabrication, properties and applications of low - dimensional semiconductor structures
22. Physical and technical problems of soil structures and devices
23. Fine particles science and technology from micro to nanoparticles
24. Stability of materials
25. Super intense laser atom physics (IVTH)
26. High power lasers science and engineering
27. Medicinal applications of oleonucleotides

**SCIENCE AND TECHNOLOGY
POLICY**

28. The use and regulation of intellectual property
29. The problem and prospects for the upgrading of science and technology in the central asian republics of the former USSR
30. Science and innovation of strategic tools for industrial & economic growth
31. Developing an infrastructure for science and technology in Eastern Europe: the role of professional scientists

32. Science policy and research management in the Balkan countries
33. Science cities: a comparative exploration of the structure and function of scientific technical growth centers

GENERAL PROGRAMME

34. Mathematical models in climatology and environment
35. Monitoring the comprehensive test ban treaty
36. Decadal climate variability: dynamics & predictability
37. Low dimensional structures prepared by epitaxial regrowth on patterned substrates
38. Evaluation of soil organic matter models using existing long - term data tests
39. Processes of chemical exchange between the atmosphere and polar snow
40. Physics of biomaterials: fluctuations, self-assembly and evolution
41. Localised and itinerant molecular magnetism: from molecular assemblies to the devices
42. Eicosanoids: from biotechnology to therapeutic applications
43. Remote sensing of processes governing energy and water cycles in the climate system
44. New methods in quantum theory
45. Progress in flow and image cytometry
46. Bioorganic catalysis
47. Engineering of/with lipases
48. Solar and astrophysical magnetohydrodynamics
49. Physics and chemistry of low - dimensional inorganic conductors
50. Current issues and challenges in the reliability and maintenance of complex systems
51. Spectroscopy and dynamics of collective excitations in solids
52. Large clusters of atoms and molecules
53. Photonic band gap materials
54. Squid sensors: fundamentals, fabrication and applications
55. Hardware/ software co-design
56. Hamiltonian systems with three or more degrees of freedom
57. Molecular dynamics of biological membranes
58. Advances in rapid thermal and integrated process
59. Solvents and self - organization polymers
60. Fundamentals and applications of gas - phase ion chemistry
61. Quantum transport in semiconductor sub-micron structures
62. Quantum optics in wavelength scale structures
63. Crystals: supermolecular materials
64. Regulation of cell growth, differentiation and genetics in cancer
65. String gravity and physics at the Planck energy scale
66. Low temperature molecular spectroscopy
67. The stratosphere and its role in the climate system
68. Modular chemistry
69. Current advances in genetics, metabolism and application of lactic acid bacteria
70. Magnetism: a supramolecular function
71. Analytical use of fluorescent probes in oncology
72. Solar ultraviolet radiation modelling, measurements and effects

Congress of Photographic Science

ROCHESTER '94 I "NASI LUDZIE ZA OCEANEM"

Od 1932 roku, co 4 lata, odbywa się światowy kongres, którego tematyka związana jest z badaniami i postępowaniem w technologii produkcji mediów służących do fotochemicznego i fotofizycznego zapisu informacji obrazowej. W tym roku organizacja kongresu podjęła się firma Kodak wspólnie z amerykańskim stowarzyszeniem "The Society for Imaging Science and Technology", łącząc kongres z 47-mą, doroczną jego konferencją. Jako miejsce spotkania wybrano Rochester (NY), które jest siedzibą najpotężniejszych światowych firm zajmujących się badaniami i produkcją materiałów i urządzeń do zapisu obrazów - Kodaka i Xeroxa.

Pracownicy Zakładu Fototechniki Instytutu Chemii Fizycznej i Teoretycznej zajmujący się badaniami i kształceniem kadr w tej dziedzinie wielokrotnie uczestniczyli w tego typu imprezach. Na kongres w Rochester nasi pracownicy przygotowali 5 komunikatów, które zostały włączone do programu kongresu. Zależało nam bardzo, aby móc uczestniczyć w zjeździe najwybitniejszych uczonych i technologów z całego świata pracujących w tej dziedzinie. Jednakże gdy obliczyliśmy koszt uczestnictwa w tej imprezie (ok. 35 mln zł. na osobę) obejmujące opłaty za bilety, hotele, uczestnictwo i utrzymanie, sprawa wyglądała beznadziejnie.

Z nieoczekiwaną pomocą przyszli nam koledzy, byli pracownicy Politechniki Wrocławskiej, mieszkający i pracujący obecnie w USA, deklarując gotowość zaopiekowania się nami w Ameryce, jeśli zdobylibyśmy środki na bilet i koszty wpisowego. Chcę przy tej okazji napisać o nich kilka słów. Są to: **dr Jerzy Budz**, **dr Piotr Karpiński**, **dr Jerzy Mydlarz**, byli pracownicy I-13, obecnie Kodaka w Rochester oraz nasz kolega z Instytutu, **dr Jarosław Zięba** pracujący obecnie w Buffalo University, NY. Koledzy z I-13 są już poza Polską od lat osiemdziesiątych, bardzo dobrze się ustabilizowali w USA i cieszą się pochlebnią opinią swoich pracodawców. Dr Zięba jest dopiero 3 lata w Buffalo, ale również jest już wysoko ceniony w tamtejszym Uniwersytecie. Najlepszym dowodem tego jest opinia Amerykanina polskiego pochodzenia, dra Edwina Przybyłowicza, emerytowanego wieloletniego dyrektora ds. badań w firmie Kodak, obecnie członka komisji nadzoru Fundacji im. Marii Curie - Skłodowskiej, który w 1990 roku był gościem naszej uczelni. W wywiadzie dla amerykańskiego czasopisma "New Focus" tak wypowiedział się on o Polakach pracujących w firmie Kodak: "Mamy pięciu ludzi z Politechniki Wrocławskiej. Są oni świetnymi chemikami i inżynierami, robią bardzo dobrą robotę. Nasza pozytywna opinia wynikająca z doświadczenia zdobytego ze współpracy z Polakami w firmie Kodak nie jest w USA odosobniona."

Deklaracja pomocy naszych kolegów z USA zachęciła nas do poszukiwania środków na bilety i wpisowe, zwłaszcza że nadeszła wiadomość o gotowości firmy Kodak do pokrycia kosztów podróży i zwolnienia z wpisowego dla kierownika Zakładu.

Sfinansowanie wyjazdu dla dwóch osób zadeklarowały współpracujące z nami od wielu lat Warszawskie i Bydgoskie Zakłady Fotochemiczne, tak więc fundusze zakładowe zostały obciążone kosztami wyjazdu tylko jednej osoby, co leżało w naszych możliwościach.

Dzięki bardzo sprawnemu i życzliwemu załat-

wieniu formalności przez Panię z uczelnianego Biura Kongresowego wyjechaliśmy 14 maja autobusem do Berlina, a stamtąd, z przesiadką w Londynie, dolecieliśmy do Nowego Jorku w składzie: **dr Stanisław Jabłonka**, **dr Czesław Mora**, **dr Piotr Nowak** i autor tej notatki.

Na lotnisku JFK w Nowym Jorku powitali nas nasi koledzy: **Jarek Zięba** i przebywający od 1981 r. w USA nasz wieloletni kolega z Zakładu Fototechniki, **Jacek Dziegielewski**. Ten ostatni, obecnie nowojorczyk, pokazał nam parę ciekawych miejsc w swoim mieście, po czym udaliśmy się samochodem Jarka do oddalonego o ok. 600 km Rochester. Plan naszego rozlokowania był już wcześniej ustalony, zamieszkaliśmy więc w gościnnych, polskich domach naszych gospodarzy. położone były one dość blisko siebie, w willowych osiedlach otaczających Rochester.

Obrady kongresu odbywały się w dniach 16 - 20 maja w hotelu Raddison w centrum Rochester z udziałem ok. 700 osób z 20 krajów. Przedstawiono 350 komunikatów w sesjach plenarnych i plakotowych. Prezentowane przez nas prace cieszyły się zainteresowaniem, nawiązaliśmy liczne kontakty, co było szczególnie ważne dla naszych młodszych kolegów.

Jednym z ważniejszych dla nas momentów pobytu w Rochester było oficjalne przyjęcie naszej delegacji przez przedstawicieli kierownictwa działu badawczego Kodaka, które zaaranżowali pracujący tam nasi koledzy. Rozważane były możliwości współpracy naszego Zakładu z Kodakiem. Rezultatem tej wizyty było złożenie przez nas za pośrednictwem i z pomocą **dra Jerzego Budza** konkretnego wniosku o sfinansowanie przedstawionego programu badań, które moglibyśmy realizować. Wniosek ten będzie rozpatrywany przez kierownictwo firmy.

Po zakończeniu kongresu nasi koledzy przebywający w USA i Kanadzie zorganizowali wspólną wycieczkę nad wodospad Niagara, po czym urządzili przy pięknej pogodzie wspaniały piknik nad jeziorem Ontario, kilkanaście kilometrów na wschód od Niagary. Z miejsca naszego biwaku mogliśmy dostrzec przez mgiełkę kontury wieżowców oddalonego o 45 km kanadyjskiego miasta Toronto, które leży po drugiej stronie jeziora.

Na spotkanie przyjechali: mieszkający od 2 lat w Kanadzie nasz były współpracownik, **dr Michał Kaźmierczak**, państwo **Barbara** i **Jacek Świątkiewiczowie** z Buffalo, państwo **Anita** i **Jarek Ziębowie** z Buffalo, nasz absolwent z 1976 r. **mgr Janusz Wróbel** mieszkający od 12 lat w Kanadzie oraz nasza absolwentka **mgr Marzena Wierzbanowska** odbywająca studia doktoranckie w uniwersytecie Bowling Green (Ohio). Panie przygotowały wspaniałe przyjęcie, panowie zadbali o piwo, a niestrudzony dr Jerzy Budz zajął się obsługą grilla, będącego stałym wyposażeniem większości pól biwakowych w USA.

W następnym dniu nasi gospodarze urządzili podobną imprezę w Parku Stanowym Letchworth, 60 km na południe od Rochester, na pięknym prze-

łomie rzeki Genesee zwanym "Grand Canyon of the East".

Po kongresowym tygodniu moi koledzy zostali jeszcze jeden tydzień w USA i dzięki pomocy naszych amerykańskich kolegów zwiedzili Nowy Jork i parę ciekawszych miejsc, po czym wrócili do kraju. Mnie udało się zostać jeszcze parę tygodni w USA, które wykorzystałem za pomocą "Greyhounda" lub pożyczonego auta na zwiedzenie kilku uniwersytetów: Buffalo (NY), Lincoln (Neb), Salt Lake City (Ut), Vancouver (BC) oraz niektórych Parków Narodowych USA. W Lincolnie byłem gościem **profesora Tadeusza Lutego** przebywającego na tamtejszym uniwersytecie jako visiting professor i jego małżonki.

W końcu, dzięki gościnności i uprzejmości Pani **mgr Maryli Wienczek** z I-20, mieszkającej i pracującej od 10 lat w Nowym Jorku, udało mi się zwiedzić Washington (DC), a w nim wszystkie związane ze stolicą najciekawsze obiekty. W Washingtonie byliśmy też gośćmi **syna profesora Mieczysława Sasiadka - Krzysztofa**, który mieszka w stałe w Washingtonie pracując w biurze projektów jako starszy projektant - architekt. Mieliśmy okazję spotkać się u niego z odwiedzającym go w tym czasie bratem - **Jerzym** - profesorem Carlton University (Ottawa).

Mogę z pełnym przekonaniem stwierdzić na podstawie tych kilku opisanych spotkań w Stanach Zjednoczonych z wychowankami naszej Uczelni, że dobrze służą oni rozświetleniu dobrego imienia Politechniki Wrocławskiej za granicą.

Adam Zaleski
fot. Piotr Nowak

Stypendia INPUT

ROK TRZECI, OSTATNI

INPUT Academic Network (JEP 4407), finansowany przez TEMPUS największy w Polsce program wymiany stypendialnej rozpoczął trzeci rok działalności. Po raz pierwszy Centralne Biuro TEMPUS w Brukseli przyznało programowi budżet bez obciążenia - dokładnie w kwocie planowanej na rok akademicki 1994/95, tj. 1.232.900.- ECU (ok. 34,5 mld zł).

Przewiduje się następujący podział tej kwoty:

1. Stypendia dla studentów Politechniki Wrocławskiej wyjeżdżających na studia do uczelni partnerskich: 766.500.- ECU, ogółem 1095 miesięcy. Stypendia otrzymują studenci wyłonieni w wyniku rekrutacji prowadzonej wiosną - 118 osób. Większość z nich otrzymuje stypendia na cały rok akademicki, jednak pobyt za granicą nie może przekraczać 10 miesięcy.

2. Stypendia dla studentów z uczelni partnerskich, planujących przyjazd do Politechniki Wrocławskiej: 82.000.- ECU, ogółem 184 miesiące. Pierwsi pojedynczy studenci i doktoranci z Niemiec, Danii i Wielkiej Brytanii już są we Wrocławiu (Wydziały: Architektura, Budownictwo, PPT). Planowane są zarówno indywidualne studia jak praktyki.

3. Stypendia dla pracowników Politechniki Wrocławskiej planujących wyjazd do uczelni partnerskich: 229.400.- ECU, ogółem 348 tygodni. Przewiduje się wyjazd ok. 150 osób wg planu opracowanego przez wydziały. Priorytetowo będą traktowane propozycje wyjazdów celem przygotowania kolejnego programu, który umożliwiłby kontynuację wymiany stypendialnej po zamknięciu programu INPUT.

4. Stypendia dla gości z uczelni partnerskich odwiedzających Politechnikę Wrocławską: 103.700.- ECU, ogółem 126 tygodni. W kwocie tej mieszczą się również stypendia dla uczestników ostatniego spotkania partnerów (Final Meeting) w maju 1995.

5. Obsługa administracyjna i finansowa progra-

mu: 51.300.- ECU. Kwota ta obejmuje koszty ponoszone przez Horsens Polytechnic w Danii, która prowadzi księgowość programu, koszty opracowania i publikacji raportu końcowego, a nawet dotację 4000.- ECU na sprzęt dla Biura Grantów Politechniki.

6. Zaakceptowano dołączenie do sieci INPUT dwóch nowych partnerów: Philipsa(NL) oraz Hologram Industries (F). Są to pierwsze jednostki przemysłowe wchodzące do programu. Będą partnerami Instytutu Fizyki w szkoleniu personelu w zakresie holografii.

Bieżący rok będzie dla programu INPUT pod wieloma względami inny od poprzednich. Nie planuje się rekrutacji nowych studentów, nie ma bowiem możliwości przedłużenia programu o kolejny rok. Nie będzie również prowadzony kurs językowy dla wyjeżdżających - wszyscy uczestniczyli już w takim kursie wiosną. Głównym zadaniem Komitetu Sterującego będzie przygotowanie propozycji nowych programów, które umożliwiłyby kontynuację kontaktów z uczelniami partnerskimi w następnych latach. Większość z 40 uczelni partnerskich wyraża zdecydowaną wolę utrzymania współpracy, w tym przyjmowania polskich studentów, jeśli tylko uda się zdobyć fundusze na ich stypendia. Pozycje nowych programów "post-INPUT" muszą trafić do Brukseli do stycznia 1995.

(ljk)

I Światowy Zjazd Cudzoziemców Absolwentów

Polskich Szkół Wyższych

Dziękuję Ci Polsko...

W dniach 12 - 14.09.94 odbył się w Łodzi I Światowy Zjazd Cudzoziemców Absolwentów Polskich Szkół Wyższych, zorganizowany przez Uniwersytet Łódzki, Politechnikę Łódzką, Akademię Medyczną w Łodzi oraz Ośrodek Łączności z Cudzoziemcami Absolwentami polskich Szkół Wyższych w Łodzi.

Celem Zjazdu było:

- zaprezentowanie stanu i perspektyw rozwojowych wybranych dziedzin polskiej nauki i techniki,
- przedstawienie nowych form kształcenia cudzoziemców w polskich uczelniach (w szczególności kształcenia podyplomowego),
- pomoc w nawiązywaniu współpracy z polskimi instytucjami naukowo - technicznymi i gospodarczymi, odnawianie dawnych więzów z macierzystymi uczelniami, wychowawcami i kolegami.

Z ponad 40 krajów przybyło 172 cudzoziemców, aby odwiedzić Polskę, kraj w którym zdobyli wykształcenie. Uroczyste otwarcie zorganizowano w reprezentacyjnych wnętrzach Pałacu Poznańskich. Wśród zaproszonych gości byli m.in.: prof. Lech Falandysz z Kancelarii Prezydenta RP, prof. Kazimierz Przybysz reprezentujący Ministra Edukacji Narodowej, prof. Andrzej Stelmachowski, przewodniczący Stowarzyszenia Wspólnota Polska, Wiceminister Zdrowia i Opieki Społecznej - Wiesław Leszczyński, a także liczni przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, władze miasta Łodzi i rektorzy łódzkich uczelni.

"Jesteście naszą wspaniałą wizytówką" napisał Lech Wałęsa do uczestników zjazdu w okolicznościowym przesłaniu, które odczytał minister Lech Falandysz; również przedstawiciele ministerstw i uczelni łódzkich oraz przedstawiciel absolwentów zabrali głos. "Niech naszą wdzięczność wyrazi najprostsze słowo: dziękujemy" zakończył swoje wystąpienie Sinan Massud Al Ghannem, doktorant w Instytucie Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk.

Uczestnicy Zjazdu obradowali w sekcjach tematycznych: ekonomicznej, politechnicznej i medycznej.

Zjazdowi towarzyszyły ponadto sesje promocyjne firm, imprezy kulturalne i spotkania towarzyskie.

Politechnikę Wrocławską reprezentowali na Zjeździe:

- mgr Krystyna Galińska, Kierownik Sekcji Współpracy Międzynarodowej,
- mgr Marian Górecki, Kierownik Studium Nauki Języka Polskiego dla Cudzoziemców Politechniki Wrocławskiej,
- prof. Jolanta Grzechowiak z Instytutu Chemii i Technologii Nafty i Węgla,
- prof. Ryszard Łubniewski z Instytutu Organizacji i Zarządzania,
- prof. Wojciech Zamojski z Instytutu Cybernetyki Technicznej.

Profesor Zamojski wygłosił w czasie obrad sekcji politechnicznej referat nt. "Tradycje, dzień dzisiejszy i przyszłość elektroniki - możliwość międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej i kształcenie obcokrajowców".

Panie prof. J. Grzechowiak i mgr K. Galińska wzięły m.in. udział w sesji informującej o możliwościach kształcenia obcokrajowców na Politechnice Wrocławskiej.

Wśród wielu wypowiedzi absolwentów należy zwrócić uwagę na pewne ich propozycje i oczekiwania: organizowanie studiów podyplomowych, staży habilitacyjnych, krótkich staży modernizujących wiedzę zdobytą w czasie studiów w Polsce;

- chęci nawiązania kontaktu z przedsiębiorstwami polskimi oraz współpracy gospodarczej,
- prowadzenie akcji promocyjnej usiebie w kraju dla zdobywania kandydatów na studia w Polsce,
- zacieśnianie kontaktów z macierzystymi uczelniami i ośrodkami,
- nawiązywanie współpracy naukowej między ich uczelniami a uczelniami polskimi.

Uczestnicy Zjazdu oczekują m.in.:

- organizowania w przyszłości zjazdów w uczelniach macierzystych,
- nadsyłania literatury fachowej,
- przesyłania do Klubów polskich książek, czasopism i gazet polskich oraz czasopisma KONTAKT.

Zjazd był m.in. dowodem na to, że Polska zaczyna się interesować swoimi absolwentami obcokrajowcami. Należy wspomnieć, że wykształcono ich w naszym kraju w okresie powojennym 13 tysięcy; na Politechnice Wrocławskiej dyplomy mgr inż. i sto-

nie doktorskie zdobyło ponad 600 cudzoziemców, a 400 ukończyło kurs języka polskiego w Studium Języka Polskiego przy Politechnice Wrocławskiej.

Wielu z nich zajmuje w swoim kraju odpowiedzialne stanowiska państwowe, a na pewno każdy z nich jest choć trochę ambasadorem polskiej nauki i kultury.

Krystyna Galińska

Konferencja prasowa Rektorów

Przed nowym rokiem akademickim

Jak co roku przed uroczystymi inauguracjami zebrali się w Sali Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego rektorzy wrocławskich uczelni na pierwszym powakacyjnym posiedzeniu Kolegium w dniu 27.09.94 r. Bezpośrednio po nim zorganizowano - też stało się to już zwyczajem - konferencję prasową dla dziennikarzy prasy lokalnej i uczelnianej. "Uczelnie stają przed trudnościami związanymi z ich kondycją finansową" - stwierdził we wstępie przewodniczący Kolegium Rektorów, rektor U. Wr. **prof. Wojciech Wrzeński**. Budżet na przyszły rok nie wróży nic dobrego. Udało się jednak zainteresować miejscowy biznes niedostatkiem naszych uczelni i te starania zaczynają przynosić rezultaty. Uczelnie doszły do górnego pułapu, jeśli chodzi o zdolność kształcenia studentów. Wzrost ich liczby, obserwowany w latach ubiegłych, został zahamowany (52 tys. w zeszłym i 51 tys. w bieżącym roku). W zależności od specyfiki uczelni i liczby zgłaszających się kandydatów, przeprowadza się egzaminy wstępne, bądź rozmowy kwalifikacyjne albo też rekrutacja odbywa się na podstawie konkursu świadectw, a I rok traktowany jest jako selekcyjny. "To gest uczelni wobec kandydatów" - powiedział prorektor ds. Kształcenia Politechn. Wr. **prof. Zdzisław Kremens**, bowiem liczba słuchaczy I roku nie jest uwzględniana przy przyznawaniu uczelniom dotacji budżetowej. Wprowadzone od tego roku na Politechnice egzaminy przedwstępne, do których przystąpiło ponad 400 osób, nie przyniosły zasadniczych zmian, potwierdziły bowiem oceny ze świadectw. Odpad po I roku jest podobny (ok. 40%) bez względu na stosowany system przyjęć - zauważył rektor AR **prof. Jerzy Kowalski** i obejmuje zarówno tych studentów, których oceny na świadectwach szkolnych były najniższe jak i najlepsze. Z czego to wynika - nie wiadomo.

Pytania dziennikarzy dotyczyły też spraw organizacyjnych: powołania urzędu kanclerza Uniwersytetu (jest taki projekt), integracji uczelni (dwie szkoły wojskowe połączyły się w jedną **Wyższą Szkołę Oficerską im. Tadeusza Kościuszki**), a także współpracy z zagranicą, zwłaszcza w zakresie kształcenia. Powoływane są nowe specjalności np. w dziedzinie komunikacji społecznej. Wciąż trwają starania celem powołania takiego międzyuczelnianego kierunku. Jest też zamiar reaktywowania studiów dziennikarskich na Uniwersytecie (na razie są one tylko na Papieskim Fakultecie Teologicznym).

/mwj/

TEMPUS 94/95

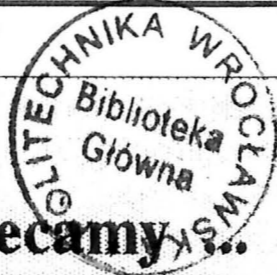
Uzupełnienie

W nawiązaniu do zamieszczonego w poprzednim numerze tekstu "Szerokie plany. TEMPUS 94/95" informujemy z przyjemnością, że Biuro Grantów otrzymało pismo o przyznaniu środków na realizację kolejnego projektu.

Jest to JEP-07951 "Development of a Technology Transfer Center for the Central Poland Metal-Conversion Industries". Jego koordynatorem jest prof. Jerzy GRONOSTAJSKI z Instytutu Technologii Maszyn i Automatyzacji.

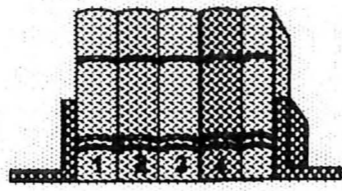
Dzięki temu akceptację uzyskało 11 ze złożonych 34 projektów, a wskaźnik akceptacji wzrósł do 32,4%!

KSIĄŻKI, które polecamy

Paul Johnson

“Intelektualiści”

Wydawnictwo Edition Spotkania, Warszawa 1994,
cena 110 tys. zł.

Znany historyk angielski, autor “Historii Świata” postanowił przedstawić ludzi, których nazwiska są tak znane, że nikt nie trudzi się poznaniem ich naprawdę. Warto jednak wyrobić sobie na podstawie faktów własną opinię o Russeau, Shelleyu, Marksie, Ibsenie, Tołstoj, Hemingwayu, Brechcie, Russellu, a także pomniejszych twórcach naszej epoki. Ale czy poznanie tych ludzi wzbudza wiarę w człowieka? Konkluzja Johnsona nie jest zbyt optymistyczna: “nasze tragiczne stulecie, które widziało tyle milionów niewinnych istnień poświęconych realizacji planów poprawiania losów ludzkości, udzieliło nam nauki: strzeżcie się intelektualistów! (...) Strzeżcie się komitetów, konferencji i porozumień intelektualistów! Nie wiercie oświadczeniom wychodzącym z ich zwartych szeregów”.

Dodajmy, że przy czytaniu nie należy zniechęcać się marnym tłumaczeniem.

STUDENCKI STREET BASKET

22 października odbędzie się wspaniała impreza!

Nastąpi uroczyste otwarcie BOISK KOSZYKÓWKI w studenckim osiedlu Politechniki Wrocławskiej przy ul. Wittiga.

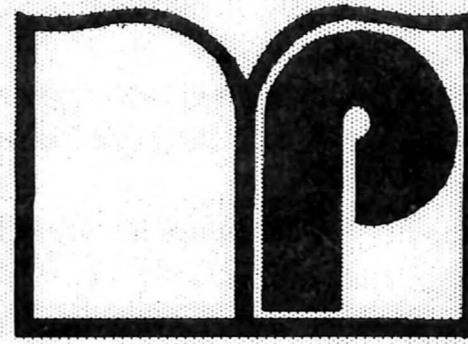
Uczelnia zakupiła w USA dwadzieścia kompletów tablic do gry w tzw. koszykówkę uliczną i zbudowała odpowiednie boiska przy ul. Wittiga. Może dzięki nim ten bardzo popularny w USA sport rozpowszechni się również u nas.

Główną atrakcją uroczystości otwarcia boisk będą rozgrywki piłkarskie prowadzone systemem turniejowym dla 24 drużyn 3-osobowych. Będą one trwały od 10.00 do 14.00. W przerwach między spotkaniami przewiduje się konkursy sprawności koszykarskiej dla Rektorów, Prorektorów i zaproszonych gości. Spodziewamy się, że wystąpią zespoły inżynierskie i taneczne.

Kogo tam nie będzie!

Nie będzie raczej gwiazd koszykówki amerykańskiej, natomiast oczekujemy uczestnictwa Ich Magnificencji Rektorów Uczelni Wrocławskich, Samorządów Studenckich, Wojewody Wrocławskiego i reprezentantów Jego Urzędu, Prezydenta Wrocławia i Zarządu Miasta, reprezentacji mass - mediów i wszystkich entuzjastów sportu.

Do zobaczenia na boiskach!

OFICyna WYDAWNICZA POLITECHNIKI WROCLAWSKIEJ

Polecamy następujące pozycje, które ukazały się nakładem naszego wydawnictwa:

- M. Chorowska, Średniowieczna kamienica mieszczańska we Wrocławiu, cena 63 tys. zł
- R. Czerner, Ratusz w Brzegu, cena 56 tys. zł
- R. Czerner, C. Lasota, Ratusz i urzędnicy handlowe na rynku w Głogowie, cena 35 tys. zł
- T. Kozaczewski, Wiejskie kościoły parafialne XIII wieku na Śląsku, cena 80 tys. zł
- E. Małachowicz, Wrocławski zamek książęcy i kolegiata św. Krzyża na Ostrowie, cena 90 tys. zł
- E. Małachowicz, Książęce rezydencje, fundacje i mauzolea w lewobrzeżnym Wrocławiu, cena 60 tys. zł
- A. Bartecki, Barwa związków metali, cena 45 tys. zł
- G.C. Pimentel, J.A. Coonrod, Chemia dziś i jutro, cena 70 tys. zł
- S. Ropuszyński, Chemia i technologia podstawowej syntezy organicznej, cena 95 tys. zł
- Z. Bubnicki, Podstawy informatycznych systemów zarządzania, cena 60 tys. zł
- J. Mikuś, Metody wspomaganie procesu zarządzania, cz. I. Macierzowe modele ekonomiczne, modele sieciowe i obsługi masowej, cena 25 tys. zł
- T. Galanc, Metody wspomaganie procesu zarządzania, cz. II. Decyzyjne modele liniowe i prognozowanie ekonomiczne, cena 35 tys. zł
- J. Hołownia, Nauki przyrodnicze a strefy geopatyczne i radiestezja, cena 30 tys. zł
- E. Kalinowski, Termodynamika, cena 145 tys. zł
- T. Grabińska, Teoria, model, rzeczywistość, cena 27 tys. zł
- M. Zabierowski, Wszechświat i człowiek, cena 30 tys. zł

Nasze książki w pełnym wyborze są do nabycia w księgarni Oficyny Wydawniczej w budynku D-1 oraz w księgarni “Politechnika” w budynku A-1.

Pryzmat

Pismo informacyjne Politechniki Wrocławskiej
Politechnika Wroclawska
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50 - 370 Wrocław

Redaktor Naczelny: dr inż. Maria Kisza

Redakcja: bud. D-5, pok. 22, tel. 20 22 89

e - mail : pryzmat@ite.ite.pwr.wroc.pl

Drukarnia Oficyny Wyd. PWr.

Nakład 1500 egz.